

Să străbătem Calea Postului împreună cu Psaltirea Proorocului David

Ne aflăm la mijlocul Sfântului şi Marelui Post al Sf. Paşti şi asemenea unor călători osteniţi de străbat deşerturile încinse ale pustului ne odihnim şi noi şi ne primim putere sulesteşti din pomul vieţii, din lemnul dător de viaţă al Sf. Cruci pe care Biserica ni-l pune înainte în Duminică a III-a din Post.

Sorbim puteri noi, ne intrăm în armă cu armele bune credinţe pentru a străbate şi jumătatea de drum ce ne-a mai rămas până la slăvitul praznic al Învierii Domnului.

Şi în această perioadă de aşteptare de post şi rugăciune înmulţită, un loc aparte în viaţa noastră duhovnicească îl ocupă una dintre cărţile de cântări ale evlaviei creştine şi anume Cartea Psalmlor sau Psaltirea.

Psaltirea proorocului şi împăratului David este, dintre cărţile canonice ale Vechiului Testament, poate cea mai citită carte în rândul credincioşilor noştri. Psalmlii sunt rugăcini de laudă a lui Dumnezeu şi, în acelaşi timp, rugăcini de pocăinţă. Ei exprimă frământările din sufletul omului, poate mai bine decât oricare alte texte şi, în aceeaşi măsură, recunosc în faţa lui Dumnezeu păcătoşenia oamenilor, dar şi părerile lor de rău, şi dorinţa lor de îndreptare. „Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea. Mai vărtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.”

Psalmul 50 din care am citat cele de mai sus, parcă ar izvorî din cele mai adânci simţiri ale sufletului omenesc. Iată şi mai departe. „Întoarce faţa de către păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le. Înimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi dă drept înnoieşte întru cele dinlăuntrul ale mele.”

Psaltirea se citeşte mult de către credincioşii ortodocşi. Psalmlii sunt mărgăritori. Îndeamnă la pocăinţă. Prin ei se cere iertare de păcate. Se recunoaşte slăbiciunea

firii omenesti şi se cere întărire în lupta cu ispitele şi cu diavolul. Psalmlii se citesc în orice zi a anului, dar mai ales la vreme de necaz şi de supărări şi, întotdeauna, credinciosul simte ajutorul lui Dumnezeu după citirea lor. Toţi psalmlii sunt atât de potrivii sufletului omenesc, încât par a fi rugăciunea inimii fiecăruia din cei care îi citesc. Psalmistul David a prins în cuvinte, cele mai adânci simţăminte de umilinţă ale sufletului omenesc.

Psalmii exprimă umilinţă şi speranţă în acelaşi timp: „Cu glasul meu către Domnul am strigat şi m-a auzit din muntele cel sfânt al Lui” (Ps. 3, V. 4). E de la sine înţeles că aici, prin „muntele cel sfânt al lui”, trebuie să înţelegem împărăţia cerurilor. În psalmul 4 din nou se mărturiseşte încrederea în Dumnezeu. „Când Te-am chemat, m-ai auzit, Dumnezeule dreptăţii mele! Întru necaz m-ai desătat!”

Cel care se roagă şi se pocăieşte îl simte pe Dumnezeu aproape: „Însemnatu-s-a peste noi lumina feţii Tale” (Ps. 4, V. 6), sau: „Auzit-a Domnul cererea mea, Domnul rugăciunea mea a primit!” (Ps. 6, V. 9).

Psalmii sunt, uneori, păreri de rău sfâşietoare pentru viaţa păcătoasă, păreri de rău prinse în cuvinte simple dar adânci. Sunt invocări menite să-l îmblânzească pe Marele Judecător ca să folosească faţa de noi mila şi iertarea, nu judecata şi condamnarea. Dumnezeu e chemat să fie cu noi în permanenţă şi să răspundă nevoilor şi nădejdiilor noastre: „În Tine au nădejduit părinţii noştri, nădejduit-au întru Tine şi i-ai izbăvit pe ei” (Ps. 21, V. 4).

Peste tot în Psalmlii se mărturiseşte încrederea în Dumnezeu şi aceasta, pentru că se mărturiseşte mai întâi credinţa în El şi în atotputernicia Lui: „Că a Domnului este împărăţia şi El stăpâneşte peste neamuri” (Ps. 21, V. 33). Poate destinele individuale şi ale popoarelor sunt rânduite de Dum-

nezeu. De aceea pentru cel credincios nici moartea nu mai este motiv de teamă şi spaimă: „Că de voi umbra şi în mijlocul morţii, nu mă voi teme de rele; căci Tu cu mine eşti” (Ps. 22, V. 4). Psalmii afirmă cu putere atotprezenţa lui Dumnezeu şi încredinţarea în biruinţa iertării Lui, atunci când aceasta este cerută cu smerenie, cu îndrăzneală şi câinţă.

Este însă tot atât de adevărat că omul care se roagă cu cuvintele Psalmistului, ştie că cel care nu se îndreaptă şi rămâne în păcat, rămâne sub judecata: „Să nu grăiţi nedreptate împotriva lui Dumnezeu. Căci nici de la răsărit, nici de la apus, nici din munţii pustiei nu vine ajutorul. Ci Dumnezeu este Judecătorul. Pe unul îl smereşte şi pe altul îl înalţă. Paharul este în mână Domnului plin cu vin curat bine-mirositor, şi-l trece de la unul la altul, dar drojdia lui nu s-a vârsat; din ea vor bea toţi păcătoşii pământului” (Ps. 74, V. 5-8).

În unii psalmlii, cei care se pocăiesc şi gustă din bucuria iertării îi avertizează pe cei care rămân în păcat că vor pătimi rău pentru păcatele lor nepocăite.

Toţi Psalmii sunt alcătuirii poetice de mare frumuseţe, vorbirea psalmistului fiind plină de metafore care spun, pe înţelesul tuturor, adevărul despre viaţă şi despre moarte şi, mai ales, despre om ca fiinţă trecătoare. „Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului, aşa va înflori. Că vânt a trecut peste el şi nu va mai fi şi nu se va mai cunoaşte încă locul său” (Ps. 102, V. 15-16). Prin ce cuvinte simple, dar adevărate, ştie să vorbească psalmistul despre viaţa omenescă! Şi tot aşa, cât de profund şi, în acelaşi timp, cu ce simplitate îl descrie psalmistul pe Dumnezeu în Psalmul 103. Tot ce spune e pe înţelesul celui mai simplu om, dar e convingător şi pentru cel mai învăţat. El arată cum s-a alcătuit pământul, cerul, munţii, văile, izvoarele, fiarele câmpului, păsările cerului, şi cum toate îşi au rostul lor pentru om şi pentru toate vieţuitoarele. Nimeni nu e întâmpător pe lume. În toate se vede intenţia şi rostul pus de Dumnezeu pentru ca opera Sa, creaţia să dureze. „Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune le-ai făcut”, exclamă psalmistul. Argumentele sale, deşi sunt simple, sunt convingătoare pentru că sunt de ordinea evidenţei.

(continuare în pag. a 2-a)

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALA
Mitropolitul Ardealului

BUNA-VESTIRE

În fiecare an, la 25 martie, la început de primăvară, Biserica Ortodoxă, ca şi cea Romano-Catolică, prăznuieşte cu aleasă bucurie şi cuvenită evlavie praznicul Bunei-Vestiri a Maicii Domnului sau Blagovestenia.

Este una din cele patru mari sărbători de peste an, închinată de Biserica Sf. Fecioara Maria, Născătoare de Dumnezeu.

Cerul şi pământul se înfrăţesc în laude şi cântări, preamărind-o pe aceea care s-a învrednicit a fi Maică a lui Hristos-Dumnezeu, Cel venit în lume la „plinirea vremii” (Gal. 4, 4), pentru izbăvirea neamului omenesc din robia păcatului şi a morţii.

Îngerii se bucură împreună cu oamenii şi cele de jos cu cele de sus prăznuiesc „taina cea din veac ascunsă”, întruparea de la Sf. Duh a Fiului lui Dumnezeu în pântecul fecioarei al Sf. Fecioare.

„Astăzi este începutul mântuirii noastre şi arătarea tainei celei din veac şi Fiul lui Dumnezeu, Fiul Fecioarei se face”, glăsuieşte troparul praznicului arătând că odată cu întruparea Fiului lui Dumnezeu în lume, se pune începutul mântuirii obiective a acestuia şi totodată se împlinesc făgăduinţa Răcumpărătorului făcută protopopilor noştri (Gen. 3, 15).

Sf. Evangelist Luca, în capitolul întâi al Evangheliei sale, ne relatează „cu de-amănuntul, de la început” (Luca 1, 3) evenimentul petrecut acum aproape 2000 de ani.

„Iar în a şasea lună a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărui nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David, iar numele fecioarei era Maria” (Luca 1, 26-27).

Intrând în Fecioara Maria îngerul o salută cu cuvintele atât de cunoscute ce s-au constituit apoi într-o frumoasă şi folositoare rugăciune adresată Maicii Domnului „Bucură-te ceea ce eşti plină de dar, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei” (Luca 1, 28).

Arhanghelul recunoaşte în Maria „pe cea plină de dar”, care a fost găsită vrednică de către Tatăl Ceresc să-i fie mamă după trup Fiului Său, şi în acelaşi timp o fericite pe cea „binecuvântată între femei” care va deveni Maica Împăratului Ceresc, Maica Bisericii şi Maica noastră a tuturor.

La nedumerirea provocată de această apariţie a îngerului şi de această salutare, Gavriil îi răspunde: „Nu te teme, Marie, căci ai aflat har înaintea lui Dumnezeu. Şi iată vei naşte un fiu şi vei chema numele lui Iisus” (Luca 1, 30-31).

Îngerul îi descoperă deja Mariiei mistuna pămăntescă a Măntuitorului Hristos căci „Acesta va fi mare şi Fiul Celui Preînalt se va chema, iar Domnul Dumnezeu îi va da Lui tromul lui David, părintele Său şi va împărăţi peste casa lui Iacov în veci şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit” (Luca 1, 32-33).

Este accentuat faptul că Pruncul care se va naşte din Maria nu va fi un „simplu om” ci Unul Născut Fiul lui Dumnezeu.

„Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu ştiu de bărbat” (Luca 1, 34), se întrebă Sf. Fecioară, dar îngerul o lămureşte arătându-i modul supranatural al Întreprării Fiului lui Dumnezeu: întrupare la care vor conlucra toate cele trei persoane ale Prea Sfinţei Treimi căci: „Duhul Sfânt se va pogori peste tine şi puterea Celui Preînalt te va umbră, pentru aceasta şi Sfântul care se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema” (Luca 1, 35).

Precum la începutul creaţiei aşa şi acum la recreaerea din nou a lumii căzute în păcat, Sf. Treime îşi descoperă prezenţa şi lucrarea Sa nemărginită.

„Precum în acele zile ale creaţiei lumii — spune un teolog — când Dumnezeu a creat tot ceea ce există din nimic, doar prin Cuvântul Său „să fie”, tot aşa şi în această zi a Bunei-Vestiri, Cuvântul Fecioarei „fie mie” a coborât în lume pe însuşi Ziditorul”.

„Iată roaba Domnului — exclamă Sf. Fecioară — fie mie după cuvântul tău” (Luca 1, 38), sunt cuvintele de acceptare a rolului acesteia în economia mântuirii. Prin acest „fie mie — fiat mihi” — se deschide o nouă eră în istoria mântuirii şi în isto-

ria neamului omenesc. Întruparea Măntuitorului devine centrul de gravitaţie al istoriei universale şi singurul „fapt nou petrecut sub soare” (Sf. Ioan Damaschin).

Buna-Vestire se constituie pe bună dreptate într-o adevărată „Teofanie”, o arătare a lui Dumnezeu cel Unul în fiinţă şi întretit în persoane, o teofanie continuată apoi la Botez şi la Schimbarea la Faţă a Măntuitorului. Ea este o pregustare a Cincizecimii Rusaliilor, o arvnă a venirii în lume a Duhului Sfânt.

Maria „cea plină de har” ca Eva cea nouă, este „steaua care arată Soarele”, „raza zilei celei de taină”, „cheia împărăţiei lui Hristos” şi „Maica Mielului şi a Păstorului”, cum o numeşte Imnul Acatist.

Dacă Eva a adus în lume blestemul, Maria a adus binecuvântarea,

dacă Eva a adus în lume moartea, Maria a adus viaţa cea adevărată,

dacă Eva s-a făcut pricină a căderii, Maria prin ascultare şi smerenie a devenit pricină a binecuvântării.

„Prin Eva a venit moartea, iar prin Maria, Viaţa” — spune fericitul Ieronim.

Ascultarea Mariiei desfiinţează neascultarea Evei, prin aceasta Sf. Fecioară devine o „doua Evă”, iar Fiul ei „al doilea Adam”.

Să răspundem şi noi cu smerenie, asemenea Sf. Fecioara Maria, la toate chemările de sus pe care ni le face nouă Dumnezeu şi acceptându-le cu bucurie să fim conştienţi de faptul că Dumnezeu se foloseşte şi de noi, ca instrumente ale voii Sale, în viaţa noastră şi mai ales a semenilor noştri.

Se cuvine apoi, într-o zi ca aceasta, să devenim şi noi vestiitori ai vieţii celei noi, a unei-voini între oameni, a iertării şi a păcii venite nouă în lume prin Buna-Vestire.

Să o ferim „împreună cu toate neamurile” pe Maica Domnului „cea binecuvântată între femei” şi să o rugăm să ne izbăvească pe noi şi pe întreaga lume de toate nevoile ca să-i strigăm împreună cu Îngerul, cu Biserica şi cu întreaga creaştinătate:

„Bucură-te Mireasă purea Fecioară!”

† VISARION RĂŞINĂREANU
Episcop-vicar

PUNCTE DE VEDERE

Alegerile pentru organele de conducere ale Bisericii Ortodoxe Române

În sfârşit, după câteva luni de amânare nejustificată, Sfântul Sinod a decis să se procedeze la alegeri pentru Consiliile parohiale şi Adunările eparhiale ale Bisericii Ortodoxe Române. Nu ne îndoim că preoţii parohii şi mai cu seamă credincioşii lor vor şti să aleagă în Consiliile parohiale pe cei mai buni dintre ei, pe cei mai răvnitori în slujirea intereselor parohiei respective. Problema mai spinoasă este aceea a alegerii protopopilor, a Adunărilor eparhiale şi, în final a alegerilor pentru Consiliile eparhiale şi Adunarea Naţională Bisericească.

Ni se pare firesc să ne întrebăm ce datorie au Centrele eparhiale în faţa viitoarelor alegeri de protopopi şi membri în Adunarea eparhială? Se va urma nefericită practică din perioada regimului trecut, când erau propuşi de la Centru atât protopopii cât şi membrii Adunării eparhiale, fireşte, cu acordul inspectorului de Culte, după care erau „aleşi” de cei în drept? Cu alte cuvinte, Biserica era obligată să procedeze conform practicii din sectorul de stat, a alegerii singurului candidat, propus de organele de stat.

Abia la începutul anului 1990 şi apoi în 1994, s-a revenit la alegerea protopopilor de către preoţii, aşa cum era reglementată ea prin Statutul Organic al lui Andrei Şaguna din 1868 şi apoi prin Statutul de organizare şi funcţionare al Bisericii Ortodoxe din România întregită, din 1925. Din nefericire, în 1990 şi apoi în 1994 au fost destule cazuri când au fost aleşi ca protopopi, preoţii care nu erau chemaţi pentru o asemenea muncă de răspundere, poate şi din dorinţa preoţilor din protopopiatul respectiv de a scăpa de controlul sau îndrumarea spre o activitate mai sustinută a unui protopop capabil, corect, dornic de o schimbare de o implicare mai activă a preoţilor săi în lucrarea misionară, socială şi culturală a Bisericii. Şi a fost regretabil, că mulţi preoţii tineri, energici şi cu bună pregătire au refuzat să candideze pentru posturile de protopopi, ca să scape de o răspundere, deloc plăcută. Dar a fost şi mai regretabil că Centrele eparhiale nu au obligat pe acei preoţi buni să candideze la protopopiat, pentru ca să aibă oameni de nădejde în fruntea protopopiilor, cu care să poată conlucra.

De aceea, ne exprimăm speranţa că acum, alegerile de protopopi se vor face după alte criterii, iar preoţii alegători vor pune mai presus de toate interesele Bisericii şi nu pe cele personale. În momentele grele prin care trecem, e mai mult ca oricând nevoie de oameni energici şi bine pregătiţi în fruntea protopopiilor. Pentru a nu greşi, trebuie să ţinem seama, în primul rând de recomandarea Sfântului Sinod din 23-24 octombrie 1996 ca în posturile de protopopi şi de consilieri să fie aleşi numai licenţiaţi în teologie cu media minimă de 8,50 şi o apreciabilă activitate misionară-pastorală. Suntem convinşi că preoţii ştiu ce medii au avut unii dintre protopopii lor.

Va trebui să se ţină seama şi de vârstă, dar şi de activitatea pe care au desfăşurat-o în cursul ultimului mandat! Se ştie că în învăţământul liceal pensionarea se face la 62 de ani, în învăţământul superior profesorii şi conferenţiarul se pensionează la 65 de ani (cu anu-

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. Prof. Dr. MIRCEA PĂCURARIU

Sfântul Ioan Scăraru

— 1420 de ani de la naştere —

„Rugului nears” (Ieşire III, 3).

Nu se cunoaşte cât a trăit ca egumen şi nici data când a fost hirotonit preot. A trecut la cele veşnice în anul 649, în vârstă de 71 ani. Pomenirea sa se face la 30 martie al fiecăruşi an şi în perioada Triodului, în duminica a IV-a din Sfântul şi Marele Post al Sfinţilor Paşti.

De la el ne-a rămas o minunată şi plină de înţelepciune, carte nemuritoare, a dumnezeieştilor suişuri duhovniceşti, folositoare pentru orice creştin în general şi pentru monahi în special, numită „Scara” de unde i s-a dat şi numele de „Scăraru”.

Vasta sa operă a fost scrisă la cererea egumenului Ioan de la Mănăstirea Raith din Elim lângă Marea Roşie, la locul „celor 12 izvoare şi 70 de fînişuri” (Ieşire XV, 27), unde a poposit poporul evreu după ieşirea din robia egiptenilor. Ea cuprinde 30 trepte sau virtuţi, expuse în „Cuvinte” sugerând scara, care urcată treptat şi nu la voia întâmplării, aduce un real folos duhovnicesc celor care merg cu hotărâre, fără abateri şi poticnire, pe drumul cel bun, pe

care autorul îi numeşte „Atleţi ai lui Hristos”. Orice răvniitor, înarmat cu voinţă fermă, clădit pe piatra răbdării şi cu ajutorul Harului Divin, poate urca spre desăvârşire, ca pe o scară al cărei vârf este cerul (Facerea XXVIII, 12).

Primele trei „Cuvinte” descriu norme pentru noii începători sau novici, atrăgându-le atenţia că: „monah este acela, care în trup material fiind, petrece în treapta, rânduielile şi starea fiinţelor netrupeşti... cel ce se ţine numai în hotarele şi cuvintele lui Dumnezeu, în toată vr-me, în tot locul şi lucru” (Filocalia IX, cuv. I, cap. 9, p. 46). Autorul traducerii Filocaliei, mult regretatul părinte Dumtru Stăniloae, redă la subsol, pag. 64 explicaţii: „Căci nu se mantuieste cineva prin simplul fapt că a intrat în monahism şi nici nu se pierde prin simplul fapt că nu e monah, ci totul depinde: cum se trăieşte una şi alta —, adică lepădarea de păcate, despătimirea şi instrăinarea de orice patimă”.

În „Cuvântul IV”, expune prima virtute a monahului „ascul-

tarea”, fără de care nu se poate concepe viaţa monastică, care de fapt este „tăierea voii proprii” şi încununarea pe ascultătorii întocmai cu mucenicii. „Precum pomii clătinăţi de vânturi îşi adăncesc rădăcinile, aşa şi cei ce petrec în ascultare dobândesc suflete tari şi solide”. (cuv. IV, cap. 130, p. 134).

În următoarele „Cuvinte V, VI şi VII”, tratează despre pocăinţa în general şi mijloacele de întreţinere ale ei, cum sunt: cugetarea la moarte şi plânsul neînecat, căci autorul precizează că: „Desprinderea de păcatele din trecut şi ferirea de cele viitoare e temelie pe care are să se clădească, toată creşterea spirituală a omului” (Filocalia IX, p. 7).

Rând pe rând în „Cuvintele VIII-XX”, decrie un şir de păcate care se opun pocăinţii şi ascultării, cum şi virtuţile care se opun patimilor în special egoismului, indispensabile pentru orice suflet evlavios ce răvneşte la mântuire, expuse într-o perfectă corelaţie între ele. Înfrânarea pântecului atrage după sine o altă virtute creştină, de

(continuare în pag. a 2-a)

Ierodiamon
TEOFILACT CIOBACA
Mănăstirea Putna — Suceava

Uniația românească din Transilvania

I.

Una din problemele care frământă societatea românească de după anul 1990 este și cea a uniției sau a Bisericii Catolice de Rit Bizantin din România (numită și Biserica Română Unită cu Roma sau Greco-Catolică). Literatura scrisă în acest domeniu este foarte vastă, poate pe cuprinsul Transilvaniei nici o altă temă nu a fost așa de dezbătută ca aceasta. Începând din secolul trecut, istorici, teologi, publiciști și-au îndreptat constant privirile asupra acestei probleme, și cu atât mai mult după anul 1990 când, după 50 de ani de regim totalitar comunist, tema a intrat din nou în actualitate. Astfel că azi vedem că întreaga opinie publică țină să-și dea cu părerea asupra chestiunii în cauză; la televiziune se organizează mese rotunde și talkshow-uri, iar pe stradă numeroși sunt cei care răspund în această problemă la întrebările sondajelor.

Cu părere de rău însă trebuie să afirmăm că, deși au loc atâtea dezbateri publice, opinia publică nu cunoaște nici pe departe problema, nici conținutul ei și nici modul în care a apărut ea în istoriografia românească. Nici chiar istoricii laici nu pot fi în deplină cunoștință de cauză, fiindcă această temă nu aparține doar de domeniul istoric, ci și de cel teologic și juridic. Dar nici juriștii de profesie nu pot să înțeleagă fenomenul în întregimea lui, deoarece chestiunea fiind și teologică, este absolut necesar pentru juristul care o dezbate să nu fie în necunoștință de cauză cu privire la dreptul bisericesc sau canonic ortodox și catolic. Prin urmare, problema este foarte complexă, pentru că să poată fi înțeleasă cum se cuvine trebuie avute cunoștințe de istorie laică și bisericească (în acest ultim caz nu doar de istorie bisericească românească, ci și universală), apoi teologice și, în fine, dar nu în ultimul rând, juridice (de Drept canonic sau bisericesc).

Tocmai de aceea ne propunem ca pe parcursul mai multor numere din **Telegraful Român** să deslușim această problemă pentru cititorii care nu au avut ca preocupare, aprofundarea teologiei și a Dreptului bisericesc.

Pentru început trebuie subliniat că problema în cauză este una de ordin confesional, implicată fiind două Biserici creștine mari și tradiționale: Biserica Catolică și Biserica Ortodoxă. Deoarece foarte puțină cunoștință deosebirile dintre ele, vom încerca la început să explicăm, cât mai scurt posibil și mai pe înțeles, care sunt elementele care le despart, apoi modul în care au apărut în cursul vremii aceste deosebiri. Abia atunci vom putea înțelege ce înseamnă uniația în contextul legăturilor dintre aceste două Biserici.

După ce aceste probleme vor fi lămurite, vom putea purcede la o cercetare a modului în care a apărut în Transilvania, la răspântia dintre veacurile XVII—XVIII, Biserica Română Unită cu Roma, cât și a felului cum a fost privită ea și fenomenul uniției în istoriografia românească.

Care sunt deosebirile dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Catolică?

Foarte puținii sunt aceia care ar ști să dea un răspuns la această întrebare. Cei mai mulți ar afirma vag că diferențele constau în felul în care sunt săvârșite slujbele religioase și în faptul că Biserica Catolică este condusă de papă, în timp ce Biserica Ortodoxă nu. Cei-drept, răspunsurile nu sunt departe de adevăr, dar, precum am mai spus, sunt foarte vagi.

Într-adevăr, deosebirea principală dintre cele două Biserici constă în modul diferit în care sunt ele conduse. În timp ce Biserica Catolică se aseamănă unei instituții centralizate, condusă de un singur om, anume de papa de la Roma, Biserica Ortodoxă este, ca să folosim un termen mai modern, o confederație de Biserici locale, organul de conducere al Bisericii Ortodoxe fiind de tip colegial — anume sinodul sau adunarea tuturor episcopilor, nu o singură persoană.

Dar cum s-a ajuns să existe această diferență în modul de conducere a celor două Biserici tradiționale? Se știe că înainte de Înălțare, Hristos le-a lăsat Apostolilor Săi puterea și datoria de a vesti Evanghelia la toate popoarele. Apostolii au ascultat de porunca dată, fiecare din ei alegându-și un spațiu geografic în care să propovăduiască. Au călătorit din cetate în cetate, în fiecare din ele convingând câte un grup de oameni de adevărul învățării lui Hristos. Acest grup era organizat apoi de ei sub forma unei comunități sau a unei Biserici locale (termenul latin și grecesc al Bisericii este acela de *ecclesia*, adică de *comunitate*). Înainte de a pleca spre altă localitate, ei așezau în fruntea Bisericii un conducător, un episcop. Astfel, în primul secol de după Hristos, Biserica creștină, în totalitatea ei, era alcătuită dintr-o multitudine de Biserici locale conduse de episcopi ca reprezentanți ai Apostolilor. Acești episcopi nu erau doar administratori ai Bisericii locale, ci ei prezidau toată viața bisericească, și în primul rând pe cea liturgică. Toți credincioșii se adunau în momentul celebrării Liturghiei, a Euharistiei pentru a intra în împără-

ția cea cerească a lui Hristos. Într-adevăr, viața primilor creștini era marcată de credința că în timpul celebrării Liturghiei, ei depășeau starea pământească, intrând într-un alt nivel al existenței — cel dumnezeiesc. Astfel, Biserica s-a definit și se definește și azi drept comunitate tuturor credincioșilor adunați în jurul altarului la celebrarea Liturghiei.

După moartea Apostolilor, episcopii instalați au continuat practica acestora, anume de a sfinți și hirotoni alți episcopi ca să conducă Bisericiile locale. Iar când aceste Biserici au crescut în număr de credincioși, iar păstoria lor nu a mai putut fi efectuată de un singur episcop, acesta a înființat noi parohii, delegând persoane care să-l reprezinte în săvârșirea cultului divin, în săvârșirea Liturghiei euharistice în noile parohii. Persoana delegată, adică preotul, primea ca semn al acestei delegări, o pânză (numită antimis) cu semnătura episcopului, pe care apoi oficia Liturghia. Și astăzi pe altarul fiecărei biserici ortodoxe se află acest antimis cu semnătura episcopului local. Nici unui preot nu îi este permis să săvârșească Liturghia în lipsa antimisului, fiindcă doar acesta îi acordă autoritatea de a săvârși cultul divin. Prin antimis episcopul este de față și astfel se respectă unitatea Bisericii. Totodată, episcopii și preoții au fost ajutați în săvârșirea cultului divin de o altă categorie de clerici, anume diaconii. Ei nu primeau acest antimis, nu-l puteau reprezenta pe episcop în săvârșirea cultului, ci dobândeau doar o sfințire de a-i putea ajuta în celebrarea liturgică pe episcopi sau pe preoți. Astfel, încă de la sfârșitul primului secol s-a generalizat în toate Bisericiile din Imperiul roman această triplă ierarhie (episcop, preot, diacon), numită în Dreptul canonic sau bisericesc „ierarhie de instituție divină”, deoarece privea celebrarea celor sfinte.

Problema care se pune este aceea a modului în care colaborau aceste Biserici locale și aceea dacă exista un element sau un for care să le conducă pe toate. Deși fiecare Biserica locală era independentă, ea nu era ruptă sau izolată de celelalte Biserici sau comunități locale, la rândul lor independente. Elementul unificator era credința pe care o mărturiseau toate. Fiecare comunitate era cât se poate de atentă și păstra credința nealterată, așa cum a fost ea primită de la înaintași. Iar dacă se întâmpla ca Bisericiile dintr-o anumită regiune să întâmpine unele dificultăți, atunci conducătorii acestora, adică episcopi, se adunau, de regulă în capitala regiunii — metropola — și dezbăteau problemele apărute. Acest model de conducere colegială a Bisericii s-a încetățenit pe toată întinderea Imperiului Roman.

Datorită acestui proces s-au format mitropoliile, astfel ca problemele apărute să poată fi rezolvate mai ușor. Episcopul din metropola a fost nevoit să accepte o mai mare responsabilitate, aceea de a organiza aceste adunări ale conducătorilor Bisericii, de a veghea ca nu cumva unul din episcopi de pe teritoriul regiunii să cadă de la credința general acceptată de toți. Astfel au luat naștere mitropoliile, episcopii din capitalele regiunilor dobândind numele de mitropoliți. Cu siguranță că acești episcopi mitropoliți au dobândit un rang mai înalt, dar acest rang era doar de ordin administrativ, fiindcă era episcopul din capitala regiunii, din metropola, și lui îi reveneau mai multe sarcini administrative. A apărut acum o nouă ierarhie bisericească, dar de această dată de „instituție umană, administrativă”. Mitropolitul rămânea în celebrarea liturgică un simplu episcop, el neavând voie să intre pe teritoriul unei episcopii (aflată administrativ în subordinea lui) fără obținerea în prealabil a autorizației episcopului respectiv.

Dacă problemele bisericești care interveneau erau de o gravitate mai mare, cu urmări asupra întregii creștinătăți, atunci nu se adunau în sinod doar episcopii dintr-o anumită regiune, ci erau invitați episcopii din întregul Imperiu. Aceste sinoade generale au purtat titlul de *sinoade ecumenice* (în total au fost șapte asemenea sinoade), numele derivând de la cuvântul grecesc *oikoumene* care înseamnă întreaga lume. Aceste sinoade au fost convocate întotdeauna de împărați, aceștia fiind doritori să mențină ordinea în Biserici și, deci, și în Imperiu. Hotărârile sinoadelor erau de două feluri: canoane (acestea priveau doar disciplina bisericească și din acest motiv ele puteau fi modificate la un alt sinod) și dogme (adică învățături de credință, prin care s-a cristalizat până la urmă doctrina creștină ortodoxă, ca de exemplu învățătura despre Sf. Treime, sau despre Persoana lui Hristos. Acestea nu mai puteau fi modificate).

Această nouă ierarhie de instituție umană (pe care am pomenit-o mai sus) a cunoscut o mai mare diversificare, în trepte. Pentru fiecare treaptă ierarhică de instituție divină s-au format mai multe funcții administrative sau trepte ierarhice de instituție umană. Astfel au apărut protopopii (pentru preoți) și arhiepiscopii, mitropoliții și patriarhii (pentru treapta de episcop).

Dr. PAUL BRUSANOWSKI

New Age, fenomen al descompunerii

Sunt mulți creștători care consideră New Age-ul drept „descompunerea religiei” (sau „religiosului”). La rândul său, New Age se arată a fi lipsit de unitate, „descompus”, fărâmițat în el însuși, încât specialiștii întâmpină dificultăți chiar și în a-l defini. Își propune să descompună orice religie, oferind „alternativă”, și, în același timp, ca „religiozitate a post-modernismului”, este fructul descompunerii conștiinței europene occidentale.

Doi autori², considerați dintre „fondatorii” New Age, se lamențează că eticheta „New Age” a ajuns să evocare doar noul spiritism (numit channeling), cristalele, noul interes pentru ocultism. După părerea lor, New Age ar fi, în primul rând, noua politică, noua psihologie „transpersonală”, noua știință „umanistică” și noua ecologie. Deși ei înșiși promotori ai fenomenelor channeling, consideră că întoarcerea la magie ar fi o regretabilă degenerare și un semn al decadenței New Age-ului.

O altă perspectivă observăm la un istoric al religiilor, Aldo Natale Terrin. Acesta, chiar „recunoscând importanța pe care astfel de fenomene o dobândesc pentru New Age”, nu le consideră esențiale. Căci ele nu sunt „presențiale religioase” în cadrul unui fenomen mai amplu, care-i New Age, ci, mai degrabă, New Age ar trebui considerat un „pur reflex și oglindă a sensibilității culturale a unei epoci din cadrul istoriei occidentale, sensibilitate care ulterior s-a materializat și în contexte și conținuturi religioase”³. Așadar, adevărata origine a New Age-ului ar trebui căutată „în contextul epistemologic care stă la baza epocii moderne și care a condus în anumite direcții întreaga noastră cultură și întregul nostru Weltanschauung spiritual”⁴.

De altfel, Spangler nu refuză deloc ocultismul din New Age. „Faptul că multe persoane sunt interesate de channeling, de fenomene psihice, de noi semnificații ale propriilor vise sau de experiențe transcendente, nu-i un lucru rău... Doar aparenta concentrare asupra sa însăși, narcisismul unor elemente orientate către interiorul New Age-ului, pare, în mod special, ireponsabil și deci descoperit criticilor unui public inteligent. Totodată aceste elemente nu reprezintă sensibilitatea totală sau aspirația celor ce caută noi direcții și perspective interioare sub semnul New Age”⁵.

Ierim. IUVENALIE IONAȘCU

- 1 Aldo Natale Terrin, New Age. La religiosità del post-moderno, EDB, Bologna, 1993;
- 2 David Spangler și William Irwin Thompson, Reimagination of the World. A Critique of the New Age, Science and Popular Culture, Bear & Company, Santa Fe (New Mexico), 1991;
- 3 A.N. Terrin, New Age. Religione o terapia?, în Eugenio Fizzotti (ed.), Religione o terapia? Il potenziale terapeutico dei Nuovi Movimenti Religiosi, LAS, Roma, 1994, p. 64;
- 4 Ibidem, p. 55;
- 5 D. Spangler, op. cit., p. 31—32.

Alegerile pentru organele de conducere

(Urmare din pag. 1)

mite excepții, ca să nu mai vorbim de alte sectoare de activitate. De ce protopopii trebuie să rămână în funcție până la 70 de ani? Ce puteri de muncă mai au, de ce planuri de viitor mai sunt insufleții? De unul singur: să nu-și piardă „titlușul”, cum spunea Petru Maior. Interesele bisericești nu mai contează! Este o problemă asupra căreia preoții alegători vor trebui să mediteze, știind că au o răspundere în fața Bisericii și a lui Dumnezeu! Avem, har Domnului, preoți timori, licențați cu medii de excepție, unii absolvenți ai cursurilor teologice postuniversitare (master), alții înscriși la cursuri de doctorat, cu o activitate frumoasă la parohie, deci avem de unde alege!

O problemă și mai delicată privește alegerea membrilor în Adunările eparhiale. Din păcate și la ultimele două alegeri, — din 1990 și 1994 — s-a procedat după „sistemul” vechi: un singur candidat. Din nefericire, acel unic candidat, propus de la Centrul eparhial, nu era și cel mai indicat. În multe eparhii au fost propuși și aleși — din partea mirenilor —, fie pensionari, fie oameni care nu cunoșteau problemele bisericești și nici nu se implicau în ele. În schimb, au fost și eparhii care și-au recrutat oameni de mare valoare din rândul intelectualilor: academicieni, rectori și profesori universitari, generali, directori de mari întreprinderi, juriști de prestigiu, medici, economiști, deci oameni care ar putea fi de folos Bisericii. Iar din partea clerului de asemenea, cei mai buni! Să sperăm că la viitoarele alegeri se va schimba și fața Adunărilor eparhiale!

În privința consilierilor eparhiali credem că a sosit timpul ca să se procedeze la alegerea unor preoți de elită din rândul celor mai tineri, cu o bună pregătire teologică superioară, cu o activitate misionar-pastorală de excepție. În această privință, socotim că hotărârea Sfântului Sinod este foarte clară: *media minimă 8,50 la licență și o activitate misionar-pastorală apreciabilă!* Nădăjduim ca hotărârea sinodală respectivă să fie pusă în aplicare la toate centrele eparhiale!

Pe de altă parte, țin să menționez că am propus înalt Prea Sfințitului Mitropolit ANTONIE și Sfântului Sinod, ca un consilier eparhial să nu poată îndeplini decât două mandate de câte patru ani! Din moment ce președintele țării, rectorii Universităților, decanii Facultăților pot fi aleși pentru cel mult două mandate, de ce trebuie ca unii protopopi, consilieri și vicari să funcționeze o viață întreagă? Mi se va răspunde că în decursul atâtor ani de activitate au câștigat o experiență în munca respectivă. Consider că despre un singur preot din Patriarhia Română se poate spune că are o experiență îndelungată și a putea fi greu de înlocuit: Părintele Constantin Părvu, vicar patriarhal. Celorlalți li se poate aplica dictonul mereu folosit de I.P.S. Mitropolit ANTONIE: *„nimeni nu este de înlocuit!”* Și acum consider că este momentul ca cei incapabili și care nu și-au făcut datoria să fie înlocuiți!

În privința vicarilor administrativi eparhiali, același Sfânt Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca acolo unde există un vicar arhierar, postul de vicar administrativ să fie desființat. Aproape toate eparhiile au pus în aplicare această hotărâre, dar mai sunt încă excepții. Acestea trebuie înlăturate pentru că se întâmplă adeseori ca preoții parohi, cu atâtea neazuri în parohiile lor, să vină la Centrul eparhial să-și rezolve anumite probleme sau să primească o îndrumare corespunzătoare și să găsească ușile tuturor birourilor consilierilor și vicarilor administrativi închise. În schimb, când nu-și achită la timp contribuția către Centrul eparhial, sunt admonestați de protopopi! Această trebuie achitată! Pentru salarii pe seama membrilor „Permanenței” Consiliului eparhial, bine remunerați pentru lipsa lor de activitate și absențe permanente de la serviciu!

Sfântul Ioan Scăraru

(Urmare din pag. 1)

mare folos sufletesc „înfrânarea limbii”, care e foc ce aprinde case și păduri. „Asuprește-ți păntecele și-ți vei închide negreșii și gura. Căci limba prinde putere din mulțimea mâncărilor. Luptă-te cu ea și veghează asupra ei, căci de te vei osteni puțin, îndată te va ajuta și Domnul”. Sau despre lăcomia păntecele: „Stăpânește-ți păntecele, până nu te stăpânește el pe tine” (cuv. XIV, cap. 19 și 14, p. 216 și 217).

În „Cuvintele XXI—XXV”, urmează un grup de teme ce privesc: „incântarea de sine” adică — slava deșartă și mândria — forme delicate ale egoismului, cărora li se opune „smerita cugetare”.

În ultimele cinci „Cuvinte XXVI—XXX”, tratează starea sufletului ajuns la liniște și neturburare, ca aspect al nepătîmării, care la rândul ei, e umplerea sufletului de lumina, pacea, puterea și iubirea lui Dumnezeu, ca roduri ale eforturilor de pe treptele inferioare, prin care s-a desprins de păcat.

Cu alte cuvinte, respectiva operă patristică, intrată în Filocalia IX, este o călăuză concretă, pentru cei ce vor să crească duhovnicește. Norme ce ajută mult pe orice creștin, în special pe monah să se mântuiască. Celor din lume (mirenilor) le asigură mântuirea printr-o viață moderată, dar cinstită, indiferent că trăiesc în cadrul familiei, sau în marile aglomerări de oameni, zicând: „Toate lucrurile bune ce le puteți face, faceți-le. Nu defăimați pe nimeni; nu-urați de la nimeni; Nu vă înalțați față de nimeni; Nu urâți pe nimeni; Nu mișcați pe nimeni... pătimiți cu cei lipsiți; Nu prigonițiți nimănui sminteală... De

veți face așa, nu veți fi departe de împărăția cerurilor”. (cuv. I, cap. 37, p. 56).

Urcați, urcați... alergați, rogu-vă, să alergăm cu toții, până ce vom ajunge la „starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos”. (Efeseni IV, 13), ne sfătuiește părintele marele părinte asceit (cuv. XXX, cap. 18, p. 432).

În concluzie, autorul s-a dovedit un bun cunoscător al stărilor sufletite, la care ajung răvniitorii după Dumnezeu, prin eforturile lor, cărora le face o extraordinară de bogată analiză prin profunzimea ideilor exprimate, dar mai ales prin puterea de angajare a sufletelor, pe calea îndreptării și a desăvârșirii. Caracterul practic, precis, complex și în general aspru și eficient al remediilor recomandate de autor, pentru desăvârșirea omului, a făcut să fie considerată această operă, ca cel mai „potrivit ansamblu de reguli”, pentru normarea vieții monastice.

Mitropolitul Moldovei Veniamin Costachi (1768—1846), o clasifică ca cea mai bună carte a Sfinților Părinți, fapt pentru care o recomandă călduros zicând: „Citiți-o des și cu luare aminte...” precizând că: „precum Pâinea este decât toate celelele bucate, mai de nevoie trupului, așa este cartea aceasta celui ce poartă mântuirea sa, decât toate alte cărți părintești... Și precum decât celelalte simțiri care sunt întru om, vederea este mai lucrătoare, așa și aceasta este mai lucrătoare, decât celelela mântuirea omului. Că aceasta povestește toate prea sfintele voi ale lui Dumnezeu mult decât acelea, mai minunat și mai luminat”. (Filocalia IX, p. 13).

Sfinte Prăvăitoare Părinte Ioane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi. Amin!

Să străbătem Calea Postului

(Urmare din pag. 1)

După toate acestea, după ce se arată că totul vine de la Dumnezeu, în alt Psalm, pe bună dreptate psalmistul va exclama: „Fericit bărbatul care se teme de Domnul” (Ps. 111, V. 1).

Nu e de mirare că Psaltirea este, poate, cartea cea mai citită după Evanghelia. Aici sufletul omenesc găsește tot ce-i trebuie, hrană sufletească, speranță, liniște. Și e, poate, cartea care, prin cuvântul ei, ne provoacă cele mai profunde meditații și ne dă cea mai mare liniște sufletească. Nu e de mirare că mulți duhovnici dau credincioșilor drept canon citirea Psaltirii. Ea duce la îndreptarea păcatelor și la mântuire.

Se știe că Psaltirea conține și foarte multe profeții mesianice. De aceea Psalmistul David e numit și prorocul David. El a prevestit venirea Mântuitorului, care urma să fie din semănția sa. Modelul Fericitilor rostite de Mântuitorul, acelea pe care le-a rostit pe munte și pe care le auzim în timpul Sf. Liturghii se află fără îndoială în Cartea Psalmilor.

„Fericit este omul care-și umple casa de copii. Acesta nu se va rușina când va grăi cu dușmanii săi în poartă” (Ps. 126, V. 5).

„Fericiți toți cei ce se tem de Domnul, care umblă în căile Lui” (Ps. 127, V. 1).

Nimeni n-ar putea rezuma bogăția de învățături cuprinsă în Psalmi. Ea se descoperă însă celui care citește Psalmii cu evlavie și cu mare atenție.

Psalmii ne fac mai buni. Mai credincioși. Mai atenți față de Dumnezeu și față de aproapele nostru. Mai atenți cu viața noastră de aici și cu cea din veșnicie. Iată cuvinte vrednice de luare aminte cu care vom și încheia această smerită vorbire și acest îndemn la citirea Psalmilor: „Adusu-mi-am aminte de zilele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit”. Adică la creație și la Creator.

„Intins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoș. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ți întoarce fața Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se poartă în mormânt” (Ps. 142, V. 5-7).

Psaltirea se termină prin cuvinte de slavire a lui Dumnezeu: „Toată suflarea să laude pe Domnul” (Ps. 150, V. 6).

Să ne ajute Dumnezeu tuturor celor care cu evlavie și cu bună pricepere ne vom apleca asupra slovelor acestei sfinte cărți și să ne învrednicească pe toți să ne închinăm cu smerenie și cu credință Sfinților Patimiși și Învierii celei de a treia zi a Domnului, Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Adânc pe adânc cheamă...

Prea Cuviosul Părinte arhimandrit Teofil Părăian este, fără îndoială, una din cele mai fascinante personalități duhovnicești din spațiul românesc de azi. Multă lume îl caută pentru folos sufletesc, îl așteaptă, îl ascultă, fie la Mănăstirea Brăncoveanu, fie în săli arhipline, todeauna atentă la inflexiunile unui discurs elegant, iscusit, rafinat, bucurios de bucuria tuturor că mai e o clipă care poate fi întorsă către mântuire. Publicul modelează personalitățile sugerând anumite așteptări, personalitatea orientează mentalitățile revelându-le cerințe fără de care nu e posibilă împlinirea, atingerea unui scop.

Părintele arhimandrit nu e altul decât a fost înainte de a ieși în lume, de a i se permite să iasă în lume. După acumulări de mai multe decenii, experiența Prea Cuviosului Sale a întâmpinat generoasă diferite prilejuri de a se revărsa spre lume: întâlniri cu publicul organizate de ASCOR, multiplicarea unor casete în seria „Lumini de gând” (au apărut până acum opt), cărțile. Un anumit mod de a înțelege mesajul Sfințitei Scripturi a fost de îndată perceput ca reprezentativ și multă lume s-a regăsit și se regăsește în diverse registre ale interpretării Cuvântului și ale trăirii credinței, de la cele mai modeste până la cele mai pretentioase.

Două recente cărți concentrează, prin forța scrisului, ceea ce a gândit și a simțit părintele Teofil despre cele dumnezeiești și despre șansa noastră de a ajunge la ele: primul volum din seria Duhovnici români în dialog cu tinerii (București, Editura Bizantină, 1997) și Lumini de gând (Cluj, Editura Antim, 1997). Prima conține, după o expunere mai largă (Dumnezeu meu), răspunsuri la întrebări pe diferite teme, criteriul tematic organizând, de altfel, un material destul de greu de adus sub același acoperământ: Disciplina minții prin rugăciunea de toată vremea, Mijloace de îmbunătățire creștină, Despre pașii și despățimire, „Filocalia” pentru toți, Teologi și teologie,

Prof. OVIDIU MOCEANU

Despre Învierea Domnului, Despre prietenie, Ce învățăm din „Pateric”.

Cea de a doua antologhează o parte din „cuvintele de învățătură” rostite îndeosebi în duminici și sărbători în Mănăstirea Brăncoveanu sau în alte locuri. Bun lucru au făcut editorii celor două cărți și fericiți trebuie să fim că părintele a încuviințat tipărirea. Cândva, aceste cărți și altele, ale altor mari duhovnici din vremea de acum, vor fi mărturie expresivă că gândirea teologică românească n-a cunoscut sincope. Dimpotrivă, din încercările unei vremi barbare, Cuvântul a ieșit mai proaspăt și izvorul tainic al mărturiei sale mai limpede. Nu este locul să facem analiză detaliată a diferitelor aspecte ale învățăturilor pe care le dă părintele Teofil. De la primele pagini, frăpează mărturia neclintită. Cuvintele nu vin de undeva, dintr-o cunoaștere abstractă, ci dintr-o foarte atentă, activă cercetare a Sfințitei Scripturi și o scrutare a propriei experiențe a vieții întru Hristos. Așadar, nu vom întâlni corelații și deducții ca iscusințe ale minții interpretative (deși se poate vorbi și de ele), ci de un fluid luminos, însemnat, care indică adevăratele subiecte de meditație perpetuă. O mărturie cheamă altă mărturie, o bucurie cheamă altă bucurie, toate spre Hristos și lauda lui Dumnezeu. Părintele și-a fixat câteva repere ferme în textul scripturistic și filocalic în funcție de care grupează gânduri, mărturisiri, întâmplări, lăsdându-să înțelegem că trăiește revelația, spre care ne cheamă fără osteneală, fiindcă ne este accesibilă. Nicăieri într-un text teologic mai aproape de noi nu s-a suprapus mai bine eu cu noi, căci, și atunci când părintele formulează Dumnezeu meu, înțelege și înțelegem Dumnezeu nostru.

De mult folos, aceste două cărți le vor aduce multora aminte că Psalmistul, cercetând profunzimea adevărilor dumnezeiești, exclamă: „Adânc pe adânc cheamă în glasul căderilor apelor Tale” (Psalm 41, 9).

Unitatea religioasă a Românilor ardeleni în lumina hotărârilor istorice din 1848

Se împlinesc, în 1998, o sută cincizeci de ani de la memorabilele evenimente din 1848, când zeci de mii de Români entuziaști, intelectuali și popor de rând, strânsi pe Câmpia Libertății din Blaj, la 3/15 mai, au adoptat revendicările, rezumate în lozinci de luptă, privind libertatea națională, eliberarea de sub jugul de veacuri al lăbăgii și respingerea uniunii Transilvaniei cu Ungaria.¹ În acele împrejurări, când națiunea română s-a strâns la un loc, pe prim plan era uniunea frățească, națională și dobândirea libertății politice. Cu toate acestea, între fruntașii români care s-au îndreptat spre Blaj, n-au fost puțini aceia care au dus cu ei și gândul unității religioase. Insuși marele doctrinar al revoluției de la 1848, Simion Bărnuțiu, frământat, până la obsesie, de libertatea politică a națiunii, nu era ostil uniunii bisericești, dar în împrejurările date a socotit că e inoportună.² Totuși, în rezoluția adoptată pe Câmpia Libertății, la loc de frunte — la punctul al 2-lea — au fost cuprinse revendicările de ordin bisericesc și anume: „... Biserica română, fără distincție de confesiune, să fie și să rămână independentă de oricare altă biserică, egală în drepturi și foloase cu celelalte biserici ale Transilvaniei. Ea cere restabilirea Mitropoliei române și a Sinodului general anual după vechiul drept, în care Sinod să fie deputați bisericești și mireni... La aducerea aminte despre vechiul drept al Românilor de a avea Mitropolie și Sinod general anual s-a proclamat de popor Mitropolia română transilvană cu aplaus unanim...”³

Dezbinarea religioasă de la 1700 a provocat răni adânci în corpul poporului român din Ardeal. Odată cu hotărârea adoptată în cadrul mișcării revoluționare din 1848, se părea că ar fi sosit ceasul mântuirii, nu numai în ordinea politică, ci și în cea religioasă.

Prioritatea ordinii ce s-a atribuit în rezoluție revendicărilor bisericești, îndată după postulatul fundamental al independenței politice, denotă importanța atribuită unității bisericești. La punctul 2, s-a prevăzut o singură biserică română cu o mitropolie, fără specificare de confesiune, dar „după vechiul drept”, deci așa cum fusese înainte de 1700, adică Mitropolie ortodoxă, cu reședința la Bălgrad (Alba-Iulia).

Dorințele națiunii române întregi, formulate în 16 puncte, au fost cuprinse într-o petițiune ce urma să fie prezentată împăratului din Viena, de o delegație în frunte cu episcopul Andrei Șaguna.⁴ Este de menționat, că forul suprem vienez a sesizat primejdia ce o cuprindea hotărârea privitoare la unitatea religioasă. În consecință, răspunsul dat punctului 2 din revendicări, a precizat doar că parlamentul maghiar încuviințează „egala îndreptățire a bisericii greco-uniune cu celelalte biserici regnicolare”.⁵

Inspirându-se din revendicările naționale exprimate în adunarea de la Blaj, din inițiativa episcopului Șaguna sau măcar cu știrea și aprobarea lui s-au înaintat petițiuni către guvernul imperial, pentru restaurarea Mitropoliei istorice de la Bălgrad. Printre acestea nu se cerea ceva nou, pentru că în timpurile de mai înainte această mitropolie a funcționat, cu drepturi privind un corp ecleziastic, sub care au stat ceilalți episcopi.⁶

În celebra petițiune către împărat, din 25 februarie 1849, fruntașii națiunii, mergând și dincolo de hotărârile de la Blaj, au formulat „unirea politică a tuturor Românilor din statele Austriei și un congres național al națiunii întregi, care să-și aleagă un șef național, apoi un conducător bisericesc independent, cărui să-i fie subordinată toți ceilalți episcopi naționali”. Aceasta apărea a fi adevăratul pentru struniere Ungurilor și tot atât de primejdiu pentru aceștia, dată fiind vecinătatea cu Principatele române și posibilitatea înfăptuirii Daco-romaniei.⁷

Ezitarea forurilor vieneze în a da răspuns, își avea motivele atât politice, pe cât și religio-catolice, pentru că restaurarea mitropoliei unice — în mod firesc ortodox — ar fi condus la anularea actului de la 1700, de unire cu biserica papală.

Preoțimea și mai ales mireni bisericii gr.-cat. au înțeles că hotărârea de pe Câmpia Libertății este în sensul refacerii unității religioase de veacuri. Din mărturiile vremii, s-a desprins faptul că prin satul poporului unit din Ardeal era gata a se întoarce la legea străbună. Ca urmare, în circulara adresată către cler, episcopul gr.-cat. Ioan Lemenyi, stăruind asupra punctului 2 din rezoluție, și-a exprimat nemulțumirea pentru tălmăcirea ortodoxă, dată de adunarea de la Blaj. Ne fiind aplicat să acționeze în acest sens, Lemenyi a refuzat să semneze, împreună cu Șaguna, o circulară către popor, după cum au hotărât fruntașii adunării. Între altele, Lemenyi și-a luat îndrăzneala de a-și îndemna credincioșii să asculte de aceia care nu ascultă de împăratul, adică să țină cu Ungurii. După astfel de sfat și comportare, Lemenyi a fost suspendat și exilat în mănăstirea franciscanilor din Viena, unde a și murit.⁸

Pe baza știrilor primite din sferile catolice, guvernatorul neamț l-a acuzat pe Șaguna pentru petiții și pretinse conspirații politice. Totuși, printr-o tactică abilă, Șaguna a reușit — prin învoierea chiar a guvernatorului — să convoace la Sibiu, în 12 martie 1850, primul sobor diecezan, cu clerici și mireni, pentru revendicarea egalei îndreptățiri a Bisericii ortodoxe și restaurarea Mitropoliei de Alba-Iulia. Hotărârile luate la Sibiu nu erau în consonanță cu cele stabilite la adunarea de la Blaj, de a dobândi un singur mitropolit pentru toți Români.

În aceste stări de lucruri, Blajul — deși în sedisvacanță — a lucrat insistent împotriva curentului de revenire la ortodoxie, în spiritul hotărârilor din 1848, precum și spre a zădărnici înființarea mitropoliei unice. Al. Sterca Șuluțiu, candidat de episcop unit, uzând de mijloc diabolic — probabil, la îndemnul factorilor catolici vienez — prin scrisoarea din 14 iulie 1850, adresată episcopului Șaguna, i-a propus acestuia, ca în caz că va deveni mitropolit unic de Alba-Iulia, să treacă la unire. Prezent apoi la Viena, pentru confirmarea ca episcop, Șuluțiu l-a vizitat pe Șaguna și s-a interesat de scrisoarea pe care i-o adresease. În continuare, Șaguna a ascultat comentariul și logica lui Șuluțiu, prin care i s-au subliniat calitățile de nationalist bun și bărbat capabil de o acțiune mare. În sfârșit, i-a cerut din nou lui Șaguna să treacă la unirea cu Roma și astfel va fi mitropolit de Alba-Iulia. De acestea, cu dispreț i-a răspuns episcopul Șaguna zicând: „eu nu-mi vând religia mea strămoșească pentru un tăier (blid) de linte”⁹

La conierința organizată de primatul Ungariei, cu toți episcopii catolici de rit latin și grecesc, s-a insistat pentru lățirea uniunii confessionale cu Roma. S-a alcătuit un protocol „scandalos” și plin de „minciuni piramidale” la adresa ortodoxilor și s-a intervenit la împărat pentru înființarea în Ardeal a două episcopii și a unei mitropolii. Cu data de 12 decembrie 1850, împăratul a aprobat crearea de

episcopii la Gherla și Lugoj, precum și înființarea mitropoliei de Alba-Iulia, pentru gr.-catolici. Pentru consolare, împăratul i-a conferit lui Șaguna crucea de comandor al ordinului Leopoldin. În aceste condiții, s-a rupt solidaritatea frățească și religioasă, proclamată la 1848. Prin bula emisă în 26 noiembrie 1853, a luat ființă mitropolia de Alba-Iulia, numai pe seama gr.-catoliceilor. Zadarnice au fost protestele adresate de Șaguna guvernului și împăratului, care au ținut să-i ofere bisericii gr.-cat. din Ardeal un contrafond triumfător contra

(continuare în pag. a 4-a)
Prof. PETRU DUMITREASA

NOTE BIBLIOGRAFICE:

1. Dragomir Silviu, „Avram Iancu”, pagini din istoria Patriei, București, 1965, p. 44—47.
2. Mateiu I., Problema unității religioase în revoluția din 1848, în Volumul închinat Fraților Al. și Ion I. Lapedatu, București, 1936, p. 473.
3. Ibidem, p. 469.
4. Ibidem, p. 475.
5. Ibidem, p. 478.
6. Ibidem, p. 479.
7. Ibidem, p. 480.
8. Ibidem, p. 481.
9. Andrei Șaguna, Memorii din anii 1841—1871, Sibiu, 1923, p. 53.

Lepădarea de sine

Tot ceea ce omul a realizat măreț de-a lungul istoriei sale, fie în plan material, fie în cel spiritual, s-a temeluț pe capacitatea de jertfă și renunțare la sine, și putem spune într-un anumit fel că durabilitatea izbănzilor sale se măsoară după cât din sine a știut să pună în ele. Ce altceva a fost spre exemplu Capela Sixtină dacă nu ardere și consumare de sine a omului Michelangelo până să poată dăruia umanității această replică în imagini a geneziei divine? Tulburătoarele romane ale lui Dostoievski, fără de care literatura modernă ar fi aproape de neconcepție, ce altceva sunt decât o neîntreruptă dăruire de sine pe altarul iubirii pentru umanitate? Se mai întrebă oare astăzi cineva cât din sinele său zbuțuit și neliniștit a rupt Eminescu al nostru până să scoată limpezimea de cristal a poemelor sale? Cu siguranță că religia creștină ar fi rămas o simplă sectă iudaică, închinată între granițele lui Israel, pe care poate istoricii abia dacă ar fi menționat-o, fără jertfa de sine a Fiului lui Dumnezeu pentru mântuirea neamului omenesc, fără dăruirea de sine și deșterea Sa pentru noi.

„Cel ce voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie” (Mc. 8, 34) este una dintre cele mai celebre sentințe rostite de Mântuitorul Hristos, pe care au auzit-o adeseori cei care s-au perindat prin preajma Lui, și care măzuaia vădit sau într-ascuns să-I devină ucenici. După consumarea calvarului purtării crucii, și îndeosebi după răstignirea și moartea tragică a Mântuitorului, această sentință dobândește o semnificație specială, ea întărind în sufletele credincioșilor convingerea că numai atunci se vor putea împărtăși din bucuria negrăită a cerului, când lepădăm și răstignim în sinea lor orice patimă, vor putea urma cu adevărat pe Cel ce S-a deșertat pe Sine pentru mântuirea noastră.

Un prim înțeles al acestor insolite cuvinte rostite de Mântuitorul este cel de a omori și distruge orice scâdere și orice pată de întuneric din ființa noastră „desfrânarea, necurăția, vrajbă, cearta, zavistia, mânia, gâlceava, eresurile, pizma, uciderea” (Gal. 5, 20), ca liberi față de servitutea păcatului și putem urma lui Hristos „să mori păcatului, ca să vieți lui Dumnezeu” (Rom. 6, 10). Acesta ar fi un înțeles imediat, pe care îl percepe fiecare dintre noi la primă auzire, și în virtutea acestui fapt, fiecare se străduiește după putința lui să-și răduiască viața cât mai în conformitate cu această poruncă.

Prea de însă, aceste minunate și dumnezeiești cuvinte, au fost și sunt denaturate de anumiți „creștini”, în însăși înțelesul lor, abordându-le fie dintr-o perspectivă prea îngustă, căzând într-un soi de habotnicie întunecată și obtuză, fie interpretându-le unilateral, socotind că în toate momentele vieții trebuie să se poarte asemenea unor răstigniri însângerați, triști și ursuzi, închiși în ei înșiși, refuzând cu obstinație tot ceea ce are atingeră cu viața, și cu bucuriile ei simple și curate, aplecați exclusiv asupra propriei lor persoane, refuzând orice deschidere spre lume și spre semenii lor.

Este fapt incontestabil că lepădarea de sine, în sensul de a ucide în noi tot păcatul, toată pornirea spre rău, este absolut necesară în efortul nostru de a accede spre Dumnezeu, fără a fi însă nici singura, după cum nu este nici cea mai importantă în această lucrare, ea fiind numai o treaptă necesară și obligatorie în urcușul spre Dumnezeu. Lepădarea de sine și luarea crucii în vederea răstignirii păcatelor nu este o condiție exclusivă a mântuirii, ci doar o treaptă intermediară, căci ne luăm crucea nu dintr-o pornire morbidă de a ne schingia și mortifica trupul, sau dintr-o simplă plăcere de a suferi, ci pentru a urma lui Hristos purificați de orice păcat. Că este așa, o spune însuși dumnezeiescul învățător Iisus Hristos: „să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie”, deci a lua crucea lui Hristos înseamnă a urma Lui, dar și a te identifica cu El în tot ceea ce faci, în tot ceea ce simți sau gândești.

Pentru a pătrunde cât mai în profunzimea acestei sentințe și a o înțelege în deplină claritate, este necesar să revenim la actul răstignirii însuși, la drama de pe Golgota. Ceea ce s-a întâmplat aici a fost o răstignire, dar nu numai atât, căci și alți mulți au fost destinați în antichitate morții teribile prin răstignire; răstignii au fost și tâlharii, dar acest fapt n-a schimbat în nici un fel cursul istoriei. Dacă în ochii celor doi tâlhari răstignii împreună cu Hristos se citea lașitate, disperarea și groaza, dacă cuvintele lor nu exprimau altceva decât teamă și poate rușine; atunci brațele Răstignitului, deschise ca-ntr-o supremă îmbrățșare, voiau parcă să cuprindă în dreaga fire și pe toți oamenii, și buni și răi deopotrivă: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac”. Dacă drama de pe Golgota s-ar fi rezumat la simplul act al răstignirii, consumându-se în durere curdă și disperare, aceasta n-ar fi avut pentru noi nici o importanță, iar istoria ar fi condamnat-o cu siguranță uitării; dar consumându-se în actul sângeros al răstignirii și iubind lumea, chiar și în momentele de pustitoare și supremă durere și singurăte, Hristos a dovedit că este cu adevărat Dumnezeu-Mântuitorul lumii. Parafrazăndu-l pe Sf. Ap. Pavel, putem spune că chiar dacă am arde trupul nostru, chiar dacă am răstigni toate păcatele noastre, dar rămânem închiși în noi înșine, desprinși de semenii noștri, toată lucrarea noastră este simplă zădărnice.

Lepădarea de sine este luarea crucii și asumarea ei dar și deschiderea noastră spre semenii noștri în iubire și iertare. Înțelegem în acest sens ea devine cu adevărat o înălțare spre cer; altfel ea nu va fi decât o înălțare luciferică, izvorâtă din mândrie, și nu din smerenție curată, creștinească.

Opus atitudinii celor care privesc lepădarea de sine ca o veșnică răstignire, este părerea celor care refuză întru totul acest fapt, argumentând că aceasta n-ar fi decât o dizolvare și o anihilare a persoanei umane. Cum pot eu să mă desconsider, să mă dezbrac de propria mea identitate, să mă neg pe mine însumi? Dar lepădarea de sine și urmarea lui Hristos nu înseamnă nicicum „anularea noastră ca persoane libere și conștiente, ci este dezbrăcarea de viața superficială, falsă, pentru a-i face loc să crească în profunzime, adăpându-se din adevăratul izvor al vieții: Dumnezeu. Cel ce se lepedă de sine nu-și distruge viața, ci se dăruiește pe sine lui Dumnezeu, lăsându-se pătruns de harul Său sfințitor, se înalță la un alt mod de viață, unul superior, deosebit întru totul de cel dinainte.

Pr. N. STOIA

Pr. dr. IULIU GOȘESCU

— Vicar administrativ —

Între absolvenții de seamă, ai vechiului Institut Teologic Universitar Ortodox din Cluj, se numără și Pr. Dr. Iuliu Goșescu, cel de al patrulea vicar administrativ al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

S-a născut la 31 decembrie 1912 în satul Geogel, comuna Ponor, jud. Alba, din părinții: Goșescu Ioan și Valeria (născută Lazăr), o familie cu stare materială bună.

A urmat școala primară în Geogel (clasele I—III) și Baia de Arieș (cl. a IV-a), apoi împotriva voinței tatălui său opt clase de liceu cu bacalaureat la Liceul „Titu Maiorescu” din Aiud (Cf. Diploma nr. 11 din 1930).

Rezultatele bune la învățătură și purtare au făcut ca atitudinea tatălui său să se schimbe față de el, motiv pentru care a reușit să-și îndeplinească idealurile nobile.

Găsindu-și vocația în misiunea de păstor sufletesc și-a îndreptat pașii spre Academia Teologică Ortodoxă din Cluj, pe care a frecventat-o între anii 1931—1933 (Cf. Certificatul de absolvire nr. 173—1935).

La încheierea studiilor teologice a susținut examenul „practic pentru candidații la preoție”, în urma căreia a obținut calificativul „foarte bine” — (Cf. Atestat nr. 5966—1935); după aceea i s-a acordat dreptul de a putea concura pentru un post de preot paroh în Eparhia Clujului.

După ce s-a căsătorit cu învățătoarea Iustina Nedelea, în 5 noiembrie 1935, la câteva luni a fost hirotonit întru diacon și preot, apoi numit preot paroh în localitatea Stăna-Zalău, jud. Cluj (începând cu data de 1 aprilie 1936).

După o păstorie liniștită în primii ani, perioadă în care a făcut adevărate ucenicii în „ogorul Domnului”, zidind și întărind suflete în dreptă credință, au urmat apoi ani tulburi pentru țară și credincioși. Momentul crucial pentru el a fost Dictatul de la Viena din 30 august 1940, pre-

cum și prezența trupelor străine în porțile Zalăului. Preot demn de misiunea sa, temeinic pregătit (între timp a ajuns student la Drept, mai întâi la Facultatea de Drept din Cernați, apoi la cea din Cluj), bun patriot, devenind incomod pentru aceste calități, în 31 decembrie 1940 a fost silit să părăsească parohia în miez de noapte. A reușit să se refugieze cu o căruță, împreună cu întreaga familie în părțile Aiudului, și se născuseră între timp două fete: Smaranda-Amalia — în 1936 și Georgeta-Victoria — în 1937 — azi ambele profesoare pensionare (de Matematică și Fizică).

În această situație, impusă de dușmani, a fost numit preot paroh în comuna Cetea, jud. Alba, unde a păstorit de la 1 ianuarie 1941 până la data de 1 august 1949. A fost o perioadă de mari înfăptuiri atât pe plan duhovnicesc, cât și din punct de vedere cultural. Cuvântările sale temeinic pregătite au întors suflete de pe calea pierzării, au luminat minți și au izvorât sentimente de atașament față de Biserica străbună; în același timp a impulsionat și viața culturală din parohie.

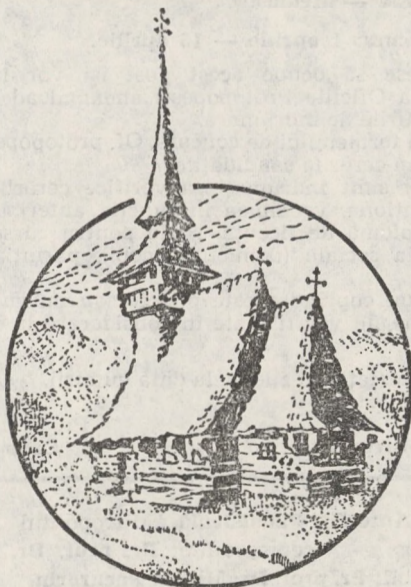
Rezultatele de ordin spiritual au fost întregite cu înfăptuirile pe plan administrativ: renovarea bisericii și a anexelor parohiale.

Tot în această perioadă și-a finalizat studiile la Facultatea de Drept din Cluj, devenind licențiat al ei în 1943 (Cf. Diploma de licență în Drept, din 12 octombrie 1943), iar apoi doctor în drept și științe politico-economice (Cf. Diploma din 16 iulie 1947), titluri acordate de Universitatea „Regele Ferdinand I” din Cluj.

Buna sa pregătire teologică și laică i-a adus prestigiu și aprecieri bine meritare atât din partea slujitorilor Bisericii, cât și a personalităților laice sau dreptcredincioșilor.

(continuare în pag. a 4-a)

Pr. Prof. Dr. ALEXANDRU MORARU

ITINERAR PASTORAL

Pr. dr. Iuliu Goşescu

Din încredinţarea şi cu binecuvântarea I.P.S. Mitropolit ANTONIE, P.S. VISARION RĂŞINĂREANU a săvârşit următoarele:

- 23 februarie 1998, P.S. Sa a primit pe P.C. Protos Timotei Aioanei... 24 februarie a.c., P.S. Sa a făcut o vizită canonică la Şantierul Mănăstirii „Naşterea Maicii Domnului”... 25 februarie a.c., P.S. Sa a vizitat schitul Cornet, jud. Vâlcea... 27 februarie a.c., P.S. Sa a luat parte la lucrările Permanenţei Consiliului Eparhial Sibiu... 28 februarie a.c., P.S. Sa a vizitat canonic bisericile: Sf. Nicolae — Mândra; Sf. Nicolae — Alâmor; Schimbarea la faţă — Presaca; Sf. Arhanghelii — Păuca, prot. Sibiu; Sf. Gheorghe — Ludos; Înălţarea Domnului — Gusu şi bisericile Buna Vestire — Apoldu de Jos — prot. Sălişte, aflată în şantier de pictură şi Sf. Ioan Evanghelistul — monument de cultură (1772) din aceeaşi localitate... 1 martie a.c., P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala Mitropolitană din Sibiu... 2-5 martie a.c., P.S. Sa a slujit seara Pavcerniţa Mare şi Canonul de pocăinţă al Sf. Andrei Criteanul în Catedrala din Sibiu... 4 martie a.c., P.S. Sa a luat parte la Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite în Catedrală... 6 martie a.c., P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite în Catedrala Mitropolitană din Sibiu... 7 martie a.c., P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrală... 8 martie a.c., P.S. Sa a săvârşit dumnezeiasca Liturghie în Catedrala din Sibiu, hirotonind în preot pe C. Diacon Mihai Cosmin Moldovan... 9 martie a.c., P.S. Sa a săvârşit sfânta Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite în Catedrală... 10 martie a.c., P.S. Sa a săvârşit slujba Pavcerniţei Mari şi Acatistul Mântuitorului în Catedrala Mitropolitană din Sibiu... 11 martie a.c., P.S. Sa a participat la Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite în Catedrala Mitropolitană din Sibiu... 13 martie a.c., P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite în Catedrală, hirotonind în diacon pe teolog Sorin-Liviu Bucur... 14 martie a.c., P.S. Sa a vizitat canonic bisericile parohiale din localităţile Porumbacu de Jos, Porumbacu de Sus, (Apusean şi Răsăritean) şi Sărata (prot. Avrig)... 15 martie a.c., P.S. Sa a săvârşit Sf. Liturghie arhierescă în biserică din parohia Rod (prot. Sălişte), hirotonind pe diaconul Liviu-Sorin Bucur... 17 martie a.c., P.S. Sa a săvârşit Pavcerniţa Mare şi Canonul dulcelui Iisus, în Catedrală... 18 martie a.c., P.S. Sa a făcut o vizită canonică la Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus, jud. Braşov... 19 martie a.c., P.S. Sa a avut o întâlnire cu profesorii care predau religia în scolile din municipiul Sibiu... 20 martie a.c., P.S. Sa a participat în fruntea protopopilor şi a unui mare grup de preoţi din Arhiepiscopia Sibiului la un marş al tăcerii, organizat la Cluj-Napoca...

Pr. VALENTIN SICOE — secretar eparhial —

(Urmare din pag. a 3-a)

Aceste realizări l-au ajutat la promovarea sa în postul de preot la parohia Aiud II, precum şi în cel de protopop al protopopiatului Aiud (la 1 august 1949). Pregătirea sa juridică l-a fost de mare folos mai ales ca protopop al Aiudului, care avea sub jurisdicţia sa un număr considerabil de parohii. Munca serioasă la Aiud, ca preot şi protopop, precum şi rezultatele alese din cadrul acestor unităţi administrative bisericeşti: activitate misionară, înălţări sau renovări de biserici, acţiuni de apărare a credinţei în faţa atacurilor sectare s.a. au făcut ca protopopul Dr. Iuliu Goşescu să fie apreciat şi evidenţiat în cadrul Centrului Eparhial din Cluj precum şi de către Episcopul cărţiurar Nicolae Colan. În urma acestor realizări, la data de 1 ianuarie 1953 a fost promovat în postul de secretar la Episcopia Ortodoxă Română din Cluj. Secretariatul este un post cheie în orice instituţie; dacă secretarul este un om iscusit el poate fi de mare folos instituţiei respective. Aşa s-au întâmplat lucrurile şi cu Prot. Dr. Iuliu Goşescu. Cu experienţa pastorală şi administrativă câştigată în anii anteriori a făcut faţă cu succes problemelor de secretariat, dar, în acelaşi timp a ţinut un bun ec-lilbru şi între relaţiile dintre Biserica şi Stat. Rezultatele de excepţie în această calitate i-au adus o nouă promovare, aceea de consilier administrativ al Eparhiei Clujului, la 1 octombrie 1956. Era un domeniu în care de fapt a activat încă de la numirea sa în prima parohie (deci vreme de peste două decenii), apoi pregătirea profesională şi posturile de răspundere de până acum i-au întregit aria experienţei sale. Vreme de trei ani a pus bună rânduială în problemele administrative ale Eparhiei Clujului. Cu autoritate, dreptate şi diplomatie a ţinut piept cu succes multor bisericii orientale. Forul vienez şi-a dat seama ce ar fi însemnat căderea acului de la 1700, sprijinită de orientarea Românilor din Ardeal spre Bucureşti. Realizarea mitropoliei unice pentru toţi Românii din imperiul austriac ar fi pus „temeliile unui imperiu decoromân”. Cuvântarea rostită de Al. Şuluţiu la instalarea sa a fost o provocare îndrăzneată, adresată Sibiului, declarând că scopul vieţii sale este „să aducă la unire cu Roma pe toţi Românii de la Tisa până în munţii Pindului”. În protestul înaintat guvernului vienez, Şaguna a precizat zicând că: „avem cutezare morală, dar şi ştiinţă spre a combate asemenea proaste apucături de prozelitism...”. Ca urmare a protestului înaintat, pentru consolare, Şaguna a primit din partea împăratului titlul de baron şi 30 000 fl. pentru bisericile sărace. Şaguna şi-a dat seama, că prin politica sa machiavelică, regimul vienez a căutat să dea o lovitură puternică Ortodoxiei şi să-i dezbină pe conducătorii naţiunii române, spre a-i stăpâni mai uşor, după de-vidia „divide et impera”. Pe lângă patima prozelitistă, Blajul a căutat prilejuri spre a-i cauza dificultăţi episcopului Şaguna. În 1853, l-a reclamat pe Şaguna la guvern — dar fără reuşită — că n-a avut înţelegerea Blajului la cumpărarea frumoasei reşedinţe din Sibiu. Aceeasi soartă a avut-o şi reclamaţia la guvern, pentru suprimarea activităţii tipografice diecezane, care îndeplinea o însemnată misiune bisericească şi naţională. În astfel de condiţii, era firesc ca unitatea religioasă hotărâtă la 1848 să se fi compromis, în scurt timp. S-a năruit astfel încercarea avântată de reîntregire bisericească a neamului românesc din Ardeal. Consolarea venită pentru Şaguna, din partea lui Ioan Maiorescu, arăta totodată, din ce parte a iost aruncată piatra de scandală. Prin tenacitatea şi strădaniile depuse, Şaguna a reuşit ca în 1864 să-şi vadă aspiraţia împlinită, prin reînfiinţarea vechii Mitropolii ortodoxe române de Alba-Iulia, careia, în 1868, i-a dat o organizare cuprinzătoare, prin „Statutul Organic”. 10. Mateiu I., op. cit., p. 484-485. 11. Ibidem, p. 486. 12. A. Şaguna, op. cit., p. 58.

Unitatea religioasă

(Urmare din pag. a 3-a)

imixtiuni ale autorităţilor de stat în viaţa noastră bisericească. Prin această atitudine fermă a dat forţă şi instituţiei noastre bisericeşti din Cluj. A fost o atitudine care a adus aprecieri din partea forurilor bisericeşti şi de stat. Icusinţa, priceperea, competenţa şi înţelepciunea sa au adus după ele o ultimă promovare, cea de vicar administrativ al Eparhiei Clujului, la data de 1 ianuarie 1959. Prin această nouă numire avea în mâinile sale întreaga activitate a Eparhiei. Şi pe aceasta a îndeplinit-o cu prisosinţă. Păcat, însă, că a fost de scurtă durată, deoarece o boală necruţătoare l-a trecut prea devreme la cele venice, la 16 octombrie 1961, la numai 59 de ani de viaţă. Pentru a i se întregi figura marelui vicar administrativ de la Cluj amintim faptul că, la fel ca şi antenredesorul său a cunoscut bine un mare număr de limbi străine: Franceză, Germană, Latină, Greacă, Ebraică şi Engleză (ultima învăţând-o pe când avea 40 de ani). De fapt, era o mândrie şi pentru Centrul Eparhial de la Cluj că exista aici în acele vremuri grele, un poliglot, încercat, mai ales atunci, când se primeau delegaţii străine. Pentru meritele alese în „ogorul Domnului” i s-a acordat dreptul de a purta Crucea patriarhală (în 1958). Referindu-se cineva la persoana dănsului a spus că dacă s-ar îngădui vreun reproş asupra activităţii sale acesta s-ar putea referi la puţina implicare în „latura scrisului”. Şi continuă frumos respectivul critic, afirmând următoarele: „Nu se cunosc cauzele şi motivele care au stăvilat exteriorizarea unui spirit aprins pentru cultură, credinţă şi patrie. Poate că timpul nu a fost de ajuns punându-i... prea devreme... amprenta finală la capătul unui destin, a unei vieţi...” în plină forţă morală şi spirituală. Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească în pace!

PROGRAMARE DE CONCURS

În condiţiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarea parohie vacantă:

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN MEDIAŞ

Parohia LASLEA — Mediaş.

Termen de concurs: 1 aprilie — 15 aprilie.

Cei care doresc să ocupe acest post își vor înainta cererea în termenul legal la Oficiile Protopopești anexând adeverința cu Certificatul de la cursurile de îndrumare. După expirarea termenului de concurs, Of. protopopești ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților. P.C. protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa, vechimea în funcția anterioară, examene absolvite, copie diplomă de licență, copie pentru cursuri de îndrumare absolvite, situația socială (domiciliul, copiii, părinți, locul de muncă al soției etc.). Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului. Termen de contestație 15 zile de la data numărării. † ANTONIE Arhiepiscop și Mitropolit Pr. SIMION SĂSAUJAN Consilier bis. ad-tiv,

Seamnalăm Seamnalăm

Capitalismul și istoricii, texte de „T.S. Ashton, L.M. Hacker, W.H. Hutt, B. de Jouvenel”, editate și cu o introducere de Friedrich A. Hayer, traducere din engleză de Dragoș Aligică și Sorin Ioniță, Editura Humanitas, București 1998 (pg. 180).

Se ocupă de traterea capitalismului de către istorici, de înclinatia anticapitalistă a istoricilor americani, de traterea capitalismului de către intelectualii de pe continente, standardul de viață al muncitorilor și de sistemul de fabrică, tratând aceste probleme din punct de vedere diferit în sensul că fiecare articol din carte este datorat tot unui alt autor. Este prin urmare un volum coordonat.

„Volumul coordonat de F.A. Hayek a avut, deopotrivă la apariție (în 1954) și la fiecare reeditare sau traducere, soarta marilor cărți, a fost apărat și atacat cu egală pasiune, dar nu a lăsat pe nimeni indiferent. Motivul e simplu. Capitalismul și istoricii demonstrează cu argumente clare și viguroase o concepție adânc înrădăcinată în opinia comună — o „axiomă istorică” pe care generații întregi și-au însușit-o din manuale. Împreună cu Marx, cu fabianismii, cu grosul intelectualității (de stânga, centru și dreapta), cu ecologiștii, cu avocații contemporani ai societății civile, ba chiar și cu majoritatea liberalilor — toți împărtășim viziunea dickensiană privind căreia în Anglia „capitalismul primitiv” era o vale a plângerii, plină de fabrici mohorâte în care erau exploatați la sânge muncitori (inclusiv copii!), alungați de industrializare din raiul societății agrare tradiționale și aruncați în mahalalele marilor orașe...

Autorii volumului propun o imagine complet nouă: Revoluția industrială a inițiat „cercul virtuos” al creșterii economice bazate pe consumul de masă, principalii săi beneficiari fiind, pentru prima oară în istorie, oamenii de rând, iar greșeala inițială de percepție a intelectualilor independenți, perpetuată până în zilele noastre, e explicabilă prin valul romantic care a inundat cultura Europei, găsind ecou în însuși miezul democrației americane”.

A reapărut lucrarea „CVINTE și ÎNVĂȚĂTURI” de Cuviosul Efreml Sirul, vol. I, tipărită cu binecuvântarea P. S. Justinian al Maramureșului și Sătmăruului, iar translatarea, corectura și diortosirea după ediția 1818 a fost făcută de protosinghelul Ioan Filaret. Editura Bunavestire, Bacău, 1997 (pg. 407).

Textul a fost tehnoredactat și computerizat la Sf. Mănăstire Sihăstria. Este una din cărțile de bază ale spiritualității românești. Tratează probleme legate de viață și bunăstarea duhovnicească a creștinului. Astfel se ocupă de faptele bune, de supraparea mândriei, de frica de Dumnezeu, de patimi, pocăință și umilință, de rugăciune, de suflet când este ispitit de vrăjmașul, de fericiri și de smerita cugetare. Este o carte, în general, de mare prestigiu și de mare circulație în viața monahală, deoarece se găsec în ea în afară de cele arătate în prefață, date despre toate gândurile omenești care îl bântuie pe om. În orice caz ea a făcut operă de prezență în mănăstirile noastre pe când încă noi nu aveam o orientare. Această operă s-a dovedit de mare valoare în viața monahală.

Această carte a făcut o adevărată misiune creștină și a lăsat urme ori pe unde s-a aflat. Ea va circula așa cum au circulat cele străvechi și va lăsa urme în viața Bisericii, Sfântul Efreml fiind unul din scriitorii cei mai verificate din istoria scrisă a monahismului. O recomandăm din toată inima tuturor celor care se preocupă de mântuirea lor ca și de mântuirea noastră.

Patrolaterul Cenușiu se cheamă cartea lui Arthur Porumboiu din 1992, Editura „Europolis ’90”, (pg. 103). Este povestirea anilor lui de închisoare și povestirea atâtor întâmplări care i s-au petrecut în acest timp. E bine să fie citită pentru a se intra cu totul în viața de zi cu zi din închisoare.

Eugen Dorcescu publică „Psalmii în versuri”, editura Marineasa, Timișoara, 1997, (pg. 95). Cartea cuprinde un anumit număr de psalmi, dar fără să răspundă propriu-zis Psaltirii. Nu are importanță. Important este faptul că această lucrare e îngrijită (e de altfel ediția a II-a) în ceea ce privește ordinea versurilor și în publicarea lor. E fără îndoială o operă rară și bine gândită. O recomandăm tuturor celor care iubesc poezia, dar și rugăciunea.

Ieromonah Gabriel Bunge „Evagrie Ponticul”, o introducere, Studiu introductiv și traducere: diacon Ioan I. Ică, jr., editura Deisis, Sibiu, 1997, (pg. 254).

„Faimos ascet și părinte duhovnicesc al Egiptului secolui IV, avva Evagrie Ponticul (+ 399) a avut o contribuție decisivă la conturarea profilului și fixarea terminologiei spiritualității Răsăritului creștin. Din cauza controverselor originiste, posteritatea opereii sale a cunoscut un destin îngrat, iar interpretarea gândirii sale este controversată și în știința patristică a secolului nostru. Cu răbdare și acuratețe, părintele Gabriel Bunge ne restituie în sfârșit cu desăvârșită congenialitate în această introducere imaginea uitată a lui Evagrie monahul, reaşezându-i opera și gândirea în mediul tradiției în care s-a format și pe care a exprimat-o.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P. S. Visarion Răşinăreanu - episcop-vicar, — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

Abonamentul pe un an: 15 000 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2, B.C.S.A. — Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 47.21.016.680) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A., Sucursala Sibiu.

